

GIẢI QUYẾT: CÁI GỌI LÀ TÔN GIÁO BANI

Thư gửi:

- Ban Tôn giáo Chính phủ Việt Nam
- Sở Nội vụ Bình Thuận, Ninh Thuận
- Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani Bình Thuận, Ninh Thuận

Nhằm góp ý giải quyết vấn đề: Cái gọi là tôn giáo Bani, mà một số đối tượng chủ trương là những người Chăm ở tỉnh Ninh Thuận, Bình Thuận, kết hợp với đối tượng nước ngoài nhằm gây nhiễu thông tin, xáo trộn và bức xúc trong cộng đồng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo Hồi giáo) gần hai năm nay. Để giải quyết dứt điểm, tôi xin góp ý vài nội dung sẽ giúp ích cho cộng đồng Chăm Bani (Chăm theo đạo).

A. Giới thiệu

Tôi tên: Ts. Putra Podam, Tên khai sinh: Văn Ngọc Sáng, Công dân: Việt Nam

Nơi sinh: thôn Bình Minh, xã Phan Hòa, huyện Bắc Bình, tỉnh Bình Thuận.

Công tác: Giảng viên, Đại học Tây Nguyên - Daklak (từ năm 1996).

Công tác và học tập tại Thái Lan (Asian Institute of Technology - AIT) từ năm 2002 -2004.

Công tác và học tập tại Malaysia (Universiti Teknologi Malaysia - UTM) từ năm 2010-2017.

Bí thư Chi bộ, Trưởng ban người Việt tại Johor- Malaysia, Đại sứ quán Việt Nam tại Malaysia.

Hiện nay đang công tác và học tập tại thành phố San Jose – California – Hoa Kỳ từ năm 2020.

Là một Nhà mô phạm, những nghiên cứu không chỉ áp dụng dựa trên cơ sở lý thuyết mà còn ứng dụng vào thực tiễn dưới góc độ khoa học của một Nhà Công nghệ Thông tin.

B. Thông tin

Trở lại vấn đề tôn giáo ở người Chăm, có rất nhiều chủ đề cần bàn thảo. Trong bài viết này, tôi quan tâm đến tôn giáo Hồi giáo (Islam).

Hiện nay, cộng đồng Chăm chưa hiểu nhiều về tôn giáo mà chính họ đang thờ phượng. Từ đó, khi bị kích động bởi thế lực buôn bán văn hóa, kẻ vụ lợi, kẻ háo danh, ... nhằm lợi dụng lòng tin của những thành phần nhẹ dạ cả tin, những thành phần cực đoan dân tộc, cực đoan tôn giáo, ... họ dễ dàng bị lạc lối và không còn khả năng nhận diện đúng hay sai.

Hiện nay trong cộng đồng Chăm đang truyền tin nhau:

- a) *Chính phủ Việt Nam xóa bỏ tôn giáo “Bani” của dân tộc Chăm.*
- b) *Chính phủ Việt Nam xóa bỏ mục dân tộc “Chăm” trong thẻ Căn cước công dân (CCCD), để đồng hóa dân tộc Chăm thành dân tộc Kinh.*
- c) *Chính phủ phải cấp tôn giáo “Bani” cho người Chăm trong Danh mục tôn giáo ở Việt Nam.*

Để giúp cộng đồng Chăm hiểu rõ vấn đề: dân tộc, tôn giáo, CMND, CCCD, ... tôi đã viết hàng trăm bài báo và xuất bản hai cuốn sách để cộng đồng Chăm tham khảo.

C. Sơ lược tôn giáo ở Champa

Tổ tiên người Champa xưa đã thờ phượng thượng đế Allah của Islam (Asulam) chính thống giáo mà Champa đã tiếp nhận từ thế giới Ả Rập và thế giới Hồi giáo từ thế kỷ thứ 9, cũng như đã tiếp biến qua thế giới Melayu (đặc biệt Malaysia) vào thế kỷ 16 và phát triển cực thịnh vào thế kỷ 17.

Tôi theo Agama Awal (Hồi giáo Champa), cũng như giáo sĩ (Acar) là dòng Awal (nghĩa, Hồi giáo sơ khai, Hồi giáo cũ, Hồi giáo từ đầu – từ thế kỷ 9) mà người Chăm gọi là: “Agama Awal” đã tồn tại hơn 400 năm tại Champa (từ thời vua Po Rome, thế kỷ 17) kế thừa từ Islam Chính thống dòng Sunni trên thế giới.

Khác với Agama Awal (Hồi giáo cũ) là Agama Ahier (Hồi giáo mới), nghĩa là các tín đồ Balamon (Hindu) xưa không còn tôn thờ Trimurti (tam vị nhất thể) gồm ba ngôi: Brahma, Vishnu và Shiva, thay vào đó họ tôn thờ Pô Allah là Đấng Tối Cao, từ sau khi thất thủ thành Đồ Bàn (Vijaya) năm 1471 (thế kỷ 15), nghĩa là Balamon đã bị tàn tụi không chỉ những ở Champa mà cả Đông Nam Á.

Awal là một dòng tôn giáo mới ở Champa hay còn gọi Hồi giáo Champa (Islam Champa), khác với dòng Sunni thuộc Islam Ả Rập, dòng Shia thuộc Islam Iran, hay dòng Kharijite, dòng Ahmadi, Sufi, ... và trên 73 dòng khác thuộc Hồi giáo (Islam) đang bám và hoàn thiện dần theo Thiên kinh Koran và các Hadith.

Agama Awal (Islam Champa) vẫn còn đậm nhiều dấu ấn của tín ngưỡng và văn hóa bản địa Champa, chưa thay đổi theo dòng chảy của tôn giáo Hồi giáo (Islam) trên thế giới như Malaysia đã thay đổi hoàn toàn vào năm 1950 (khi Đảng PAS nắm quyền) và trở thành Islam chính thống như ngày hôm nay. Còn Awal ở Champa vẫn giữ nguyên, có những thay đổi nhỏ theo thời gian, theo văn hóa của thời cuộc và có xu hướng mất dần.

Về thuật ngữ tôn giáo, ở Champa chỉ tồn tại: Balamon (Hindu Ấn Độ), Hồi giáo (Islam Ả Rập), Awal (Hồi giáo cũ, sơ khai, ban đầu) và Ahier (Hồi giáo mới, sau cùng).

Alwal, Ahier là tiếng Ả Rập, hai thuật ngữ mà triều vua Po Rome dùng để hóa giải xung đột tôn giáo, buộc Awal và Ahier phải thờ phượng chung một Pô Allah (từ thế kỷ 17).

Từ “Bani” tiếng Ả Rập (nghĩa: đạo), không nằm trong Danh mục tôn giáo ở Champa. “Bani” không phải tên tôn giáo ở Champa mà “Bani” chỉ mang nghĩa là “Đạo” như:

Bani Islam (đạo Islam),

Bani Catholic (đạo Công giáo),

Bani Protestant (đạo Tin Lành),

Bani Buddhism (đạo Phật), ...

Trước đó người Chăm thường dùng thuật ngữ: Agama (tiếng Sanskrit: Đạo), như ví dụ trên:

Agama Islam = Bani Islam (đạo Islam),

Agama Catholic = Bani Catholic (đạo Công giáo),

Agama Protestant = Bani Protestant (đạo Tin Lành),

Agama Buddhism = Bani Buddhism (đạo Phật), ...

Do vậy, thuật ngữ tôn giáo ở Champa vào thế kỷ 17, triều đại vua Po Rome, chỉ tồn tại hai dòng tôn giáo của Islam Champa là: Awal (Hồi giáo cũ) và Ahier (Hồi giáo mới) như:

Agama Awal = Bani Awal (Hồi giáo cũ, Hồi giáo sơ khai, Hồi giáo từ ban đầu),

Agama Ahier = Bani Ahier (Hồi giáo mới, Hồi giáo sau, Hồi giáo muộn).

Từ xưa và nay, các giáo sĩ (Acar) chỉ dùng thuật ngữ: Agama Awal (vì giáo sĩ là: Awal).

Giáo sĩ, và tín đồ không ai dùng: Agama Bani (vì hai từ này cùng một nghĩa là: Đạo).

D. Khẳng định

Theo dòng lịch sử tôn giáo ở Champa khẳng định, trước thế kỷ 15, Champa tiếp nhận Balamon (Ấn Độ) và thờ phượng trong Hoàng gia Champa.

Sau thế kỷ 15, Islam thay thế Balamon trong Hoàng gia Champa,

Đến thế kỷ 17, ở Champa Hồi giáo là Quốc giáo chỉ tồn tại hai dòng: Awal và Ahier (tạm gọi, Islam Champa, vì cả hai dòng này chỉ tồn tại duy nhất ở Champa).

Khẳng định, các vua chúa Champa sau thế kỷ 15 đến thế kỷ 19, hầu như là Hồi giáo (Islam).

Khẳng định, các giáo sĩ (Acar) hiện nay là Agama Awal (Awal là dòng Islam Champa).

Khẳng định, qua các nghiên cứu của Viện Viễn Đông Pháp (EFEO), các chuyên gia Tây Phương và nhiều nghiên cứu có giá trị khác qua nhiều hệ thống chế độ tại Việt Nam đều công nhận Chăm và Champa là Hồi giáo (Islam).

Khẳng định, không riêng dân tộc Chăm mà các thân dân khác ở Champa xưa đều công nhận Champa là Hồi giáo và dĩ nhiên Hồi giáo là Quốc giáo ở Champa.

Khẳng định, tổ tiên Champa không sáng lập tôn giáo, mà tổ tiên Champa chỉ tiếp nhận tôn giáo từ nước ngoài, cụ thể: Balamon (Ấn Độ) và Hồi giáo (Ả Rập).

Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận đã hoạt động qua ba nhiệm kỳ Đại hội từ năm 2007 cho đến nay.

E. TÔN GIÁO và CƠ SỞ TÔN GIÁO

1. Tên tôn giáo

Từ Mục B, C và D cho thấy, tôn giáo mà các giáo sĩ (Acar) của người Chăm đang thờ phượng là: Awal (mà Awal: là một dòng của tôn giáo Islam Sunni, hay Awal là Islam Champa). Tên tôn giáo Chăm từ thế kỷ 17 cho đến nay:

- **Awal**: (tiếng Ả Rập, Awal là dòng Islam Champa, mà giáo sĩ người Chăm đang tiếp nhận),
- **Hồi giáo**: (tiếng Việt, là tiếng phổ thông quy định),
- **Islam**: (tiếng Ả Rập, tiếng quốc tế quy định).

Khẳng định, theo tiếng phổ thông, tôn giáo mà cộng đồng Chăm đang tiếp nhận là: **Hồi giáo**.

2. Tên tổ chức tôn giáo

Căn cứ ở Mục D, tôn giáo mà giáo sĩ (Acar) đang thực hành đã trải qua ba nhiệm kỳ Đại hội từ năm 2007 cho đến nay, với tên tổ chức là: “**Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani**”.

“Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani”, là tên tổ chức thuộc Hồi giáo dòng Awal của người Chăm, đây cũng là tổ chức duy nhất mà Chính phủ Việt Nam công nhận dành cho dân tộc bản địa Champa.

3. Tên cơ sở

Hiện nay người Chăm theo dòng Awal (Hồi giáo Champa – Islam Champa) ở tỉnh Ninh Thuận gồm 7 cơ sở tôn giáo như:

- Thánh đường Hồi giáo Bani Thành Tín (Magik Haluw Cuah Patih),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Tuần Tú (Magik Haluw Katuh),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Văn Lâm (Magik Haluw Rem),
- Thánh đường Hồi giáo Bani An Nhơn (Magik Haluw Pamblap Klak),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Phước Nhơn (Magik Haluw Pamblap Baruw),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Phú Nhuận (Magik Haluw Baoh Hadeng),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Lương Tri (Magik Haluw Cang),

Bình Thuận có 10 thánh đường người Chăm theo dòng Awal (Hồi giáo Champa – Islam Champa) được liệt kê như sau:

- Thánh đường Hồi giáo Bani Bình Hòa (Magik Haluw Dik),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Bình Thắng (Magik Haluw Panet),

- Thánh đường Hồi giáo Bani Bình Minh (Magik Haluw Aia Mamih),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Cảnh Diễn (Magik Haluw Cakak),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Thanh Kiệt (Magik Haluw Njar),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Châu Hanh (Magik Haluw Caraih),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Lâm Thành (Magik Haluw Lem-Ber),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Giang Mâu (Magik Haluw Muw),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Bi-Chăm (Magik Haluw Bicom),
- Thánh đường Hồi giáo Bani Vĩnh Hanh (Magik Haluw Karang),

F. GIẢI QUYẾT

Hiện nay, Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Bình Thuận đã tổ chức Đại hội vào ngày 16/03/2022 tại trụ sở Hội đồng Sư cả thôn Thanh Kiệt, xã Phan Thanh, huyện Bắc Bình, tỉnh Bình Thuận. Đại hội Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani lần thứ III nhiệm kỳ 2021-2026.

Tuy Bình Thuận Đại hội đã hoàn thành, nhưng dưới tác động xấu của một vài cá nhân từ Ninh Thuận như Thành Phần, Thành Thanh Dải, Châu Thị Cành, Châu Thị Thôi, Thiên Thị Nín, Dung Thị Bích Thùy, Imam Từ Bát, Imam Kiều Lượng, Imam Kiều Huấn, Imam Nguyễn Trọng Mường... đã gây ảnh hưởng không nhỏ đến tình hình tôn giáo ở Bình Thuận.

Riêng tỉnh Ninh Thuận chưa tổ chức được Đại hội Nhiệm kỳ 3, một số cơ sở tôn giáo đồng loạt ký giấy xin rút khỏi Hội đồng Sư cả, điều này gây ảnh hưởng lớn đến tình hình chung cho cả tỉnh Ninh Thuận và Bình Thuận.

Một vài cách để xử lý:

1. Tổ chức lấy ý kiến

Mỗi cơ sở tôn giáo tự tổ chức lấy ý kiến, mỗi giáo sĩ (Acar) tự chọn và tự điền vào mẫu liệt kê với nội dung:

Tôn giáo: **Hồi giáo (Bani)**

Tôn giáo: **Khác**

Kết quả phiếu thu sẽ lọc được danh sách mà từng giáo sĩ đã chọn tôn giáo của mỗi cá nhân. *(Kèm mẫu tại Phụ Lục).*

Chú ý:

Hiện nay, Theo Công văn số /BNV-TGCP ngày tháng năm 2020 của Bộ Nội vụ, thì Việt Nam công nhận 16 tôn giáo, 36 tổ chức tôn giáo. Trong đó, Hồi giáo được xếp Danh mục thứ 6 gồm 7 tổ chức tôn giáo.

Trên Danh mục Ban Tôn giáo Chính phủ, không có tôn giáo: Bani

2. Quản lý thánh đường

- Cơ sở thánh đường là nơi cầu nguyện của mỗi giáo sĩ, tín đồ thuộc: **Agama Awal** (Hồi giáo).
- Cơ sở thánh đường sẽ được Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani quản lý và cấp giấy phép hoạt động.
- Thánh đường mở cửa thực hành lễ nghi chỉ dành cho tín đồ theo: **Agama Awal (Hồi giáo)**.
- Thánh đường không được mở cửa khi chưa có giấy phép của Hội đồng Sư cả.
- Thánh đường sẽ đóng cửa (niêm phong), nếu không đủ số lượng giáo sĩ thực hành lễ nghi.

Lưu ý: Giáo sĩ có phiếu tự chọn tôn giáo Awal (Hồi giáo) trong Mục 1, mới được vào thánh đường Hồi giáo Bani hành lễ.

3. Một số quy ước

Quy ước mỗi giáo sĩ nhập đạo Agama Awal (Hồi giáo), trình độ văn hóa phải đạt từ lớp 9 trở lên, tuổi trên 16.

Dòng họ có giáo sĩ nhập đạo Agama Awal (Hồi giáo), phải có giấy xác nhận từ Bôn đạo và gửi thông qua Hội đồng Sư cả xem xét quy ước.

4. Đề nghị

Hiện nay hầu hết giáo sĩ Awal có trình độ văn hóa ở mức rất thấp hay quá thấp. Thậm chí có giáo sĩ không viết được chữ phổ thông, có nhiều giáo sĩ chưa nói ổn tiếng phổ thông, ...Hầu hết giáo sĩ Awal không có khả năng trình bày, thuyết giáo, giảng thuyết hay lý luận các đề tài liên quan tôn giáo và xã hội.

Các giáo sĩ Awal chủ yếu chỉ trao dồi Thiên kinh (Koran – chữ Ả Rập), một vài người học chữ Thrah (chữ Chăm), ... đa số giáo sĩ không biết giáo lý, giáo luật của tôn giáo như thế nào?

Một số giáo sĩ vẫn chưa biết tôn giáo đang thờ phượng tên gì?

Một số giáo sĩ còn chưa biết đang thờ phượng ai?

Một số giáo sĩ chưa biết Thiên sứ và Thiên thần cần tôn kính tên gì?

Và nhiều vấn đề khác liên quan đến luật đạo, ...

Để đội ngũ giáo sĩ Awal có kiến thức cơ bản về tôn giáo mà họ đang thờ phượng, Hội đồng Sư cả kiến nghị lên Ban Tôn giáo Chính phủ quan tâm, tạo điều kiện giúp đỡ:

Mở lớp trao dồi kiến thức cơ bản về tôn giáo cho đối tượng là giáo sĩ Awal.

Cấp chứng chỉ tham gia lớp bồi dưỡng tôn giáo cho từng khóa học.

Căn cứ vào chứng chỉ bồi dưỡng, trình độ văn hóa, đạo đức, lối sống, kiến thức lý luận về Thiên kinh Koran làm cơ sở xem xét trong dịp thăng chức, tấu chức hay thuyết giáo (khutbah).

Hình 1. Ts. Putra Podam, Agama Awal (Hồi giáo – Islam Champa)

Hình 2. Ts. Putra Podam, Trưởng Ban liên lạc tại Johor -Malaysia.

Hình 3. Ts. Văn Ngọc Sáng nhận Công hàm của Đại Sứ quán Việt Nam tại Malaysia, làm việc với Cảnh sát hoàng gia Malaysia.

Hình 4. Đại sứ Phạm Cao Phong, Đại sứ đặc mệnh toàn quyền Việt Nam tại Malaysia, tặng gói trà Thái Nguyên cho Ts. Putra Podam tại Johor-Malaysia.

Hình 5. Ts. Putra Podam (Văn Ngọc Sáng) công việc cùng Cảnh sát hoàng gia Malaysia.

Hình 6. Danh mục các tổ chức tôn giáo được công nhận theo Quyết định Số: 6955/BNV-TGCP, ngày 28 tháng 12 năm 2020.

6	Hồi giáo	Ban Đại diện Cộng đồng Hồi giáo TP. Hồ Chí Minh
		Cộng đồng Hồi giáo (Islam) tỉnh An Giang
		Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bàni tỉnh Ninh Thuận
		Cộng đồng Hồi giáo (Islam) tỉnh Tây Ninh
		Ban Đại diện Cộng đồng Hồi giáo (Islam) tỉnh Ninh Thuận
		Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bàni tỉnh Bình Thuận
		Ban Quản trị thánh đường Al noor Hà Nội (Sở Nội vụ TP. Hà Nội ban hành Quyết định công nhận Ban Quản trị thánh đường)

Hình 7. Theo Công văn số /BNV-TGCP ngày tháng năm 2020 của Bộ Nội vụ, thì Việt Nam công nhận 16 tôn giáo, 36 tổ chức tôn giáo. Trong đó, Hồi giáo được xếp Danh mục thứ 6 gồm 7 tổ chức tôn giáo.

Hình 8. Một số cổng Thánh đường (Mesjid) tại Bình Thắng, Giang Mậu, Văn Lâm. Trên cổng ghi chữ Ả Rập Allah-Muhammad, biểu tượng ngôi sao, trăng liềm, chữ Thrah Chăm, ...

Hình 9. Biểu tượng ngôi sao, trăng liềm và dòng chữ Ả Rập trên đỉnh thánh đường (Mesjid) Thành Tín (trái) và dòng chữ Ả Rập “Bihmillahi rahmanir rahhim” trong thánh đường Phước Nhơn.

Hình 10. Biểu tượng ngôi sao, trăng liềm và dòng chữ Ả Rập Allah- Muhammad, chữ Thrah Chăm, chữ Việt trên đỉnh thánh đường (Mesjid) và cổng thánh đường.

Hình 11. Câu trên: “Thượng đế của bề tôi”, câu dưới: Allah – Muhammad.

Lưu ý: Hai dòng trên, nhiều người suy diễn thành: ~~Alahu Poku là bề trên của Allah và Muhammad.~~

Hình 12. Giáo sĩ dòng Awal đang thực hiện cạo tóc (trái), Tín đồ Islam chính thống cạo tóc (phải).

Hình 13. Katip Tì Tấn, hình cạo tóc, đội mũ (Kalah aia) đội mũ (Kalah praong), và quấn khăn đầu.

Hình 14. Văn Viên (Acar) và Tì Tấn (Katip) giáo sĩ Agama Awal (Hồi giáo).

Hình 15. Giáo sĩ Awal (Hồi giáo), lấy nước (Mak aia) wudu.

Hình 16. Tín đồ Bani Islam (Muslim) phải cạo tóc, mặc trang phục Ihram khi đi Haji hoặc Umrah.

Hình 17. Nữ diễn viên tín đồ Công giáo cạo tóc, vì để tóc thấy vô số phiền não và thói hư, cạo tóc như bỏ đi những phiền não và ma tính của con người.

Hình 18. Văn Viên (Acar) và Tì Tân (Katip) giáo sĩ Awal (Hồi giáo), đội mũ (Kalah aia -Kopiah).

Hình 19. Tín đồ Bani Islam Malaysia đội chiếc mũ Kopiah (songkok).

Hình 20. Kopiah Yahudi (kopiah do thái), Kopiah Kristian (kopiah của mục sư Tin lành hay Thiên chúa).

Hình 21. Đức Giáo hoàng (Hình trái) và Đức Hồng Y GIOVANNI BATTISTA RE: Đức Hồng Y Nguyễn Văn Thuận đội Kopiah (Kalah Aia).

Hình 22. Khăn vấn hai lớp “khen jram” bên trong và “khen halang” bên ngoài (hình bên trái). Quần khăn một lớp “khen jram” (hình bên phải) của giáo sĩ hệ phái Awal ở Bình Thuận.

Hình 23. Giáo sĩ Awal (Hồi giáo), Acar Viên (trái), Katip Tấn Tì (phải).

Hình 24. Khăn vắn của lãnh tụ tối cao của Iran Ayatollah Ali Khamenei và Ha'eri Shirazi (trái), Malaysia (giữa), và Ả Rập (phải).

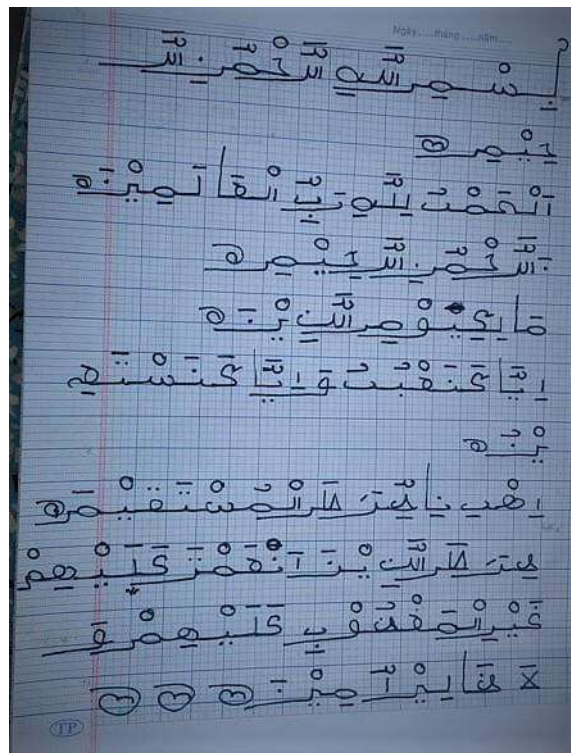
Hình 25. Ts. Muhammad Ali và Ts. Putra Podam tại Singapore (trái), người Chăm (phải).

Hình 26. Ts. Putra Podam vắn khăn đi tảo mộ gia phả bên dòng nội.

Hình 27. Surah Al-Fatihah của hệ phái Awal (Thiên kinh Koran).

Hình 28. Surah Al-Fatihah của giáo sĩ Awal. Chữ viết Acar Kieng.

Al-Fatihah Thiên kinh Koran

Hình 28. Surah Al-Fatihah chữ viết Ả Rập (Thiên kinh gốc).

Surah Al-Fatihah (Fathah) trong Thiên kinh Awal được Ts. Putra Podam phiên âm sang chữ Rumi Champa (tác giả: Putra Podam)

- Abissa mil la hir rah mâ nir Rahimik.
- Allaham duk lil lahi rapbil alaminâk.
- Ar- rah mâ nir-rahimik.
- Mâ liki yaw mi-dinâk.
- I-yaka na budu wa i-yaka nas satha i-nuk.
- Ihdinih siratal mus sathak ki mâk.
- Siratal ladi nâk al-amta alaihim ghairil mak wu bi-alaihim wala wali-alaminnâk.

So sánh Surah al-Fatihah (al-Fathah) trong Thiên Kinh Koran hệ phái Awal và trong Thiên kinh Koran (Bani Islam) thì hai Surah này hoàn toàn viết như nhau.

Surah al-Fatihah Thiên kinh Koran (Phiên âm theo Rumi Arab)

- Bismillaahir Rahmanir Raheem
- Alhamdulillahi Rabbil ‘aalameen
- Ar-Rahmaanir-Raheem
- Maliki Yawmi-Deen
- Iyyaka na’budu wa iyyaka nastaeen
- Ihdinas Siraatal Mustaqeem
- Siraatal lazeena an’amta ‘alaihim ghayril maghdoobi ‘alaihim wa lad daaalleen

Surah al-Fatihah dịch sang tiếng anh

Ayah 1. In the name of Allah, the Entirely Merciful, the Especially Merciful.

Ayah 2. [All] praise is [due] to Allah, Lord of the worlds.

Ayah 3. The Entirely Merciful, the Especially Merciful.

Ayah 4. Sovereign of the Day of Recompense.

Ayah 5. It is You we worship and You we ask for help.

Ayah 6. Guide us to the straight path.

Ayah 7. The path of those upon whom You have bestowed favor, not of those who have evoked [Your] anger or of those who are astray.

Surah al-Fatihah dịch sang tiếng Việt

- Nhân danh Allah, Đáng rất mực độ lượng, Đáng rất mực khoan dung.

- Mọi lời ca tụng đều dâng lên Allah, Đáng chủ tể của vũ trụ và muôn loài.

- Đáng rất mực độ lượng, Đáng rất mực khoan dung.

- Đức vua của ngày phán xử cuối cùng.

- Ôi Allah di chỉ ngài chúng tôi thờ phụng và chỉ với riêng ngài chúng tôi cầu xin được giúp đỡ.

- Xin ngài hướng dẫn chúng tôi đi theo con đường ngay chính.

- Con đường của những người đã được ngài ban ân không phải con đường của những kẻ mà ngài đã giận dữ, cũng không phải con đường của những ai lầm đường lạc lối.

Theo luật định ta thấy những động tác rukun giữa Bani Awal và Bani Islam về thực hiện nghi thức Solat (Salah) thì hoàn toàn giống nhau.

Hình 29. Giáo sĩ đang “bang” và “azan” thông báo giờ cầu nguyện giữa hệ phái Awal và Islam.

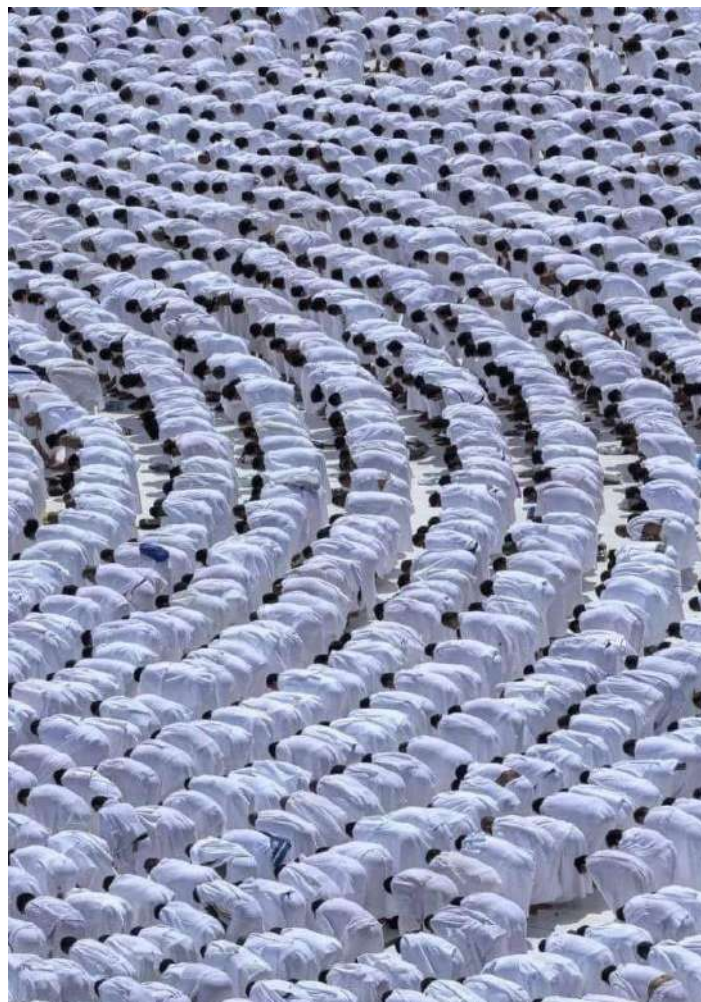

Hình 30. Tín đồ Hồi giáo (Islam) thực hiện các bước cầu nguyện.

Hình 31. Giáo sĩ Hồi giáo (Awal) thực hiện các bước cầu nguyện.

Hình 32. Tín đồ Hồi giáo (Islam) cầu nguyện tại Makkah.

Hình 33. Giáo sĩ Hồi giáo (Awal) tảo mộ (kabur rak) thời Covid-19.

Hình 34. Giáo sĩ Hồi giáo (Awal) tảo mộ (kabur rak) thời Covid-19.

Hình 35. Ts. Putra Podam, tín đồ Awal (Hồi giáo) tảo mộ thuộc gia phả bên amaik (mẹ).

Hình 36. Chăm Hồi giáo (Islam) tảo mộ, đọc Thiên kinh Koran.

Hình 37. Phụ nữ Iran (Islam) tảo mộ, đọc Thiên kinh Koran.

Hình 38. Bia đá (bataunisan) của phần mộ trên Tháp Po Rome.

Phần mộ Hồi giáo trên đền tháp có quan hệ như thế nào với vị vua Po Rome, cho đến nay vẫn là một câu hỏi chưa có lời kết luận cuối cùng. Có chăng đây là khu mộ của hoàng hậu Sumut có nguồn gốc Hồi giáo Malaysia?

Khi hành lễ Solat, họ thường đứng trên một tấm thảm (carpet), karma (tấm trải), chiếu (ciew), sajadah (sejadah), ciew bang, một loại chiếu cỏ hay chiếu lễ của người Chăm.

Hình 39. Solat (Salah) của Bani Islam và hệ phái Bani Awal.

Hình 40. Một số Rukun Solat (động tác hành lễ) của Bani Islam và Bani Awal.

Hình 41. Tín đồ Bani Islam đến chúc nhau nhân đại lễ Waha tại Malay.

Hình 42. Tín đồ Chăm theo Hồi giáo (Bani Awal) tại Hoa Kỳ nhân dịp ngày lễ trọng đại Waha, con cháu về tụ họp, tề tựu với cha, mẹ, ông bà, gia đình và dòng họ để chúc phúc cho nhau và cầu mong Allah ban phước lành.

Đối với người phụ nữ Awal (Agama Awal), chiếc khăn vắn (khăn quấn đầu) sẽ theo họ suốt đời, khăn vắn là một biểu tượng và niềm tin tôn giáo. Việc phụ nữ Awal sử dụng khăn quấn đầu thể hiện phẩm giá và tiết hạnh của người phụ nữ, và danh dự ảnh hưởng trực tiếp đến uy tín của gia đình và dòng họ. Như vậy phụ nữ quấn khăn là hành động bắt buộc để thể hiện sự tôn trọng gia đình. Nếu người phụ nữ Bani Awal ra ngoài không quấn khăn, thì xã hội sẽ đánh giá người đàn ông trong gia đình có thể bị coi là không có uy tín. Do đó, để được người đàn ông coi trọng và bảo vệ thì người phụ nữ phải quấn khăn mỗi khi đi ra nơi công cộng. Đối với người Hồi giáo (Agama Awal) nói riêng và Hồi giáo Islam nói chung, khăn vắn là trang phục truyền thống, có nhiều loại khăn vắn, tên gọi khác nhau và cách vắn hay cách chàng khăn cũng khác nhau.

Kièu Trang Podam và Katie Podam

Thiếu nữ Champa trên Tháp (bimong).

Thiếu nữ Champa trên Tháp (bimong).

Thiếu nữ Champa trên tháp (Bimong). Nguồn: Internet.

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

PHIẾU TỰ CHỌN

Tôi tên:

Năm sinh:

Nơi sinh:

Cơ sở thánh đường:

Tôi tự chọn mục sinh hoạt tôn giáo dưới đây:

Tôn giáo: **Hồi giáo** (Bani)

Tôn giáo: **Khác**

Lưu ý: Hiện nay tôn giáo “Bani” không có trong *Danh mục các tổ chức tôn giáo được công nhận theo Quyết định Số: 6955/BNV-TGCP, ngày 28 tháng 12 năm 2020.*

PUTRA PODAM

Dr. Putra Podam, tên khai sinh là Văn Ngọc Sáng, tên dùng tại Malaysia: Muhammad Budi, tên dùng tại Thái Lan: Yuthana. Sinh ra tại thôn Bình Minh (Palei Aia Mamih), xã Phan Hòa, huyện Bắc Bình, tỉnh Bình Thuận. Chuyên ngành Tiến sĩ Công nghệ Thông tin. Tiến sĩ Công nghệ Giáo dục chuyên ngành hai tại Đại học Công nghệ - UTM – Malaysia.

TRÌNH ĐỘ HỌC VẤN

- 1977 - 1982, học trường tiểu học Bình Minh, Phan Hòa.
- 1982 - 1985, học trường trung học cơ sở Phan Hòa.
- 1985 - 1986, học trường trung học cơ sở Phan Rí Thành.
- 1986 - 1989, học trung học phổ thông Phan Lý Chàm.
- 1991 - 1995, học đại học tổng hợp Đà Lạt, ngành Toán-Tin.
- 1999 - 2001, học thạc sĩ trường đại học khoa học tự nhiên Hà Nội, chuyên ngành Khoa học Công nghệ.
- 2002 - 2004, học thạc sĩ tại Viện Công nghệ Châu Á - Thái Lan (Asian Institute of Technology - AIT), chuyên ngành Công nghệ Thông tin.
- 2007, Chứng nhận Giảng viên Chính.
- 2011 - 2017, học nghiên cứu sinh (Tiến sĩ) tại Đại học Quốc gia Singapore (NUS), NCS tại Đại học Công Nghệ Malaysia (Universiti Teknologi Malaysia - UTM).
- 2018, Chứng nhận Giảng viên Cao Cấp.

QUÁ TRÌNH CÔNG TÁC

- 1996 - 2002, giảng viên Đại học Tây Nguyên.
- 2002 - 2004, học thạc sĩ tại Viện Công nghệ Châu Á- AIT.
- 2004 - 2011, giảng viên Đại học Tây Nguyên.
- 2011 - 2017, nghiên cứu tại Malaysia, giảng Đại học UTM.
- 2017 - 2020, giảng viên Đại học Tây Nguyên.